

DAGSINS MEINING

Friður á Jørð

Í jólaboðskapinum, sum varð sagdur nokrum seyða-monnum fyri meira enn 2000 árum síðani eru tveir høvuðsboðskapir: frelsarboðskapur og friðarboðskapur. Við frelsarboðskapinum sendi Gud son sín til Jarðar, soleiðis, at ein og hvør, sum trýr á hann skal verða frelstur. Hesi eru størstu gleðiðoð, sum nakrantíð hava ljóðað fyri mannaoyrum. Tey vórðu boðað ikki fyri kongum, keisarum ella ríkmonnum, men fyri nokrum fátækum seyðamonnum, sum lógu nátt úti úttan fyri bygdina Betlehem í Palestina. Og barnið, sum gjørdist heimsins frelsari, átti hvørki vøggju ella tak yvir høvðið, tí var tað lagt í eina krubbu í einum fjósi. Hetta má geva okkum øllum nakað at hugsa um. Hésin boðskapur um heimsins frelsara er so at siga tann persónligi parturin av jólaboð-skapinum. Her má hvør sær gera av, hvussu hann ella hon taka imóti gleðiðiboðskapinum frá Betlehems flótum. Vit eiga øll at steðga á í tí hurlivasa, sum jólini nú eru vorðin og hugsa væl og leingi um hendan boðskap.

So er tað hin parturin av jólaboðskapinum, tann, sum boðar frið á Jørð og í menniskjunum góðan tokka. Hvussu hevur mannaættin livað upp til hendan boðskap? Taka vit okkara tíð, so er svarið ikki júst beinleiðis hugaligt. Kríggi, ósemjur, hungur og hall, lemdjani sjúkur og náttúruvanlukkur. Vápnadubbingin er um at fara út um alt skilaligt mark. Í heiminum eru nú so nógv atomvápn, kemisk vápn og bakteriologisk vápn, at tað veruliga ber til, um onkur vil, at týna mannaættina sjeyti ferðir, hava serfrøðingar roknað út. Frá tí stóra og óhugnaliga Kalda Krígvum fer heimurin beint yvir í okis- ella regions-kríggini. Hvat hesi kríggi hava kostað mannaættini er mest sum vónleyst at gera upp, men liðingarar hava verið ræðuligar og hava kostað milliðnum livið.

Gleðiðiboðskapurin kom til Jarðar við einum pinkubarni. Barnið er ein hin mest verjuleysa og óseka veran á faldum. Hvussu verður farið fram móti børnum í dag? Hvussu stóðan er í Ríka Heiminum, skulu vit ikki meta um her. Tað man vera so sum so hjá mongum. Í fátæka partinum av Verðini stendur ikki væl til. Børn í stórum tali doyggja í hungri og í vanrøkt. Milliðnir av børnum fáa als onga ella ikki noktandi skúlagönd, búgva vánaliga ella halda til úti á berajóli á gøtum í heimsins stórbýum, har tey verða misnýtt og forfylgd.

Hendan myndin hóskar illa við boðskapin um frið á Jørð og um góðan tokka. Tó eru tekin um broytingar til tað betra. ST, UNESCO og UNICEF gera eitt veldugt arbeiði til tess at bota um korini hjá hesum børnum. Privatir og kirkjuligir felagsskapir royna hvør í sínu lagi at at hjálpa Heimsins illa stóddu børnum. Hetta er sera gott og eiga allar heimsins stjórnir at stuðla hesum arbeiði. Føroyar eru eitt av heimsins ríkastu londum og áttu vit sjálvsagt at tikið eina størri ábyrgd á okkum. Høvði tað ikki verið eitt hugskot, at allir flokkar nú játtaðu, at tær almennu Føroyar eftir valið 20 januar 2004 fara at lata hóskandi part av figgiarlógini til barnaarbeiðið hjá ST. Hetta kundi verið okkara ikast til at skapa frið á jørð. Ófriðurin í Heiminum kemur av ójavnaðinum millum tey, sum hava og tey, sum ikki hava – av muninum millum rík og fátæk lond. Friður læst bert við at beina burtur ójavnar millum heimsins lond. Vit eiga at átaka okkum okkara ábyrgd. Hvussu vit best gera hetta, eiga okkara politikkarar og vit øll at nýta jólahalguna at hugsa um. Annars eiga vit at takka fyri frið um okkara leiðir og at binda frið á politiska vígvøllinum til eftir høgtíðina. Fólk eru troyst av politiskum klandri og ófriði, og tá valstriðið eftir høgtíðini brestur á, eiga politikkararnir at reka hetta strið, sum tað semir seg eini friðarligari og mentaðari tjóð. Sosialurin ynskir øllum Føroyum eini gleðilig jól og eitt av Harranum signað nýttár.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@socialurin.fo
Figgiarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@socialurin.fo
Durita Simonsen durita@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholfsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Heri á Rógvi heri@socialurin.fo

Ingrid Bjarnastein ingrid@socialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo

Solby Eliassen solby@socialurin.fo

Dagfinn Olsen dagfinn@socialurin.fo

Ingí Rasmussen ingi@socialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Jens Kristian Vang jens@socialurin.fo

tel. 333820, 220507 fax 333720

e-post: edvard@socialurin.fo

e-post: vega@socialurin.fo

VIÐMERKINGAR

Naser Khader og Tjóðveldisflokkurin

Kristian Magnussen

løgtingsmaður fyri

Javnaðarflokkinn

Í tíðindasendingini friggja-kvöldið slapp Hogni Hoydal at føra fram, úttan viðmerking frá tíðindamanninum, at Naser Khader átti at havt annað at gjørt enn at spæla formyndari í Føroyum. Tað er millum aðrar Tjóðveldisflokkurin, ið hevur drigið málið niður til Danmarkar og ætlar sær í Fólkingið við tí, um flokkurin »hesuferð« skal takast á álvara.

Torbjørn Jacobsen, fólkatingslimur fyri Tjóðveldisflokkin, boðaði í

Politikken tann 30. nov. frá, at hann fór at taka føroyskan fosturtøkupolitikk til viðgerðar í danska Fólkatínginum, fyri at fáa fólkatíngið til at hjálpa Tjóðveldisflokkinum við at liberalisera fosturtøkulógina. Í Politikken tann 30. nov. er grein, har m.a Tor-

bjørn er kelda. Har verður m.a. ført fram

»...*Thorbjørn Jakobsen er republikaner og en af de to færøske repræsentanter i det danske Folketing. Han vil fremlægge sagen i Folketinget, og håber dermed at kunne gøre noget for at komme den stramme kurs i abortpolitikken til livs.*«

Somuleiðis er Kristina Háfoss kelda í aðrari grein í Politikken tann 1. des., har hon er endurgivin fyri at siga

»...*Pro Vita burde slet ikke være på finansloven. Kvinder skal have ret til selv at bestemme over deres egen krop - også på Færo-*

erne«, *siger Christina Harfoss, finanspolitisk ordfører for regeringspartiet Republikanerne.*«

Sjálvandi skulu danskir politikarar ikki blanda seg í, hvørja fosturtøkulóg, ið vit skulu hava í Føroyum, og hvørji feløg, ið skulu stuðlast á figgiarlógini, men tá sjálvur Tjóðveldisflokkurin boðar frá, at hann vil hava danska Fólkatíngið at hjálpa sær imóti føroyingum, hvat skulu so danskir fólkatingslimir halda? Øll mál, ið verða tikin upp á Fólkatíngi, mugu fólkatingslimir viðgera.

Vit kunnu savna fólkið

John Johannessen

Valevni fyri Javnaðarflokkin í Suðurstreymi

Saman at stremba. Tað er einasta fortreyt fyri at vinna Føroyum størri sjálvbjargni. Ein felags strembana eftir at skapa best møguleiga samfelagið fyri flest møgulig fólk.

Vit í Javnaðarflokkinum ynskja eina felags stremb-

an. Javnaðarflokkurin kann savna fólkið. Vit eru møguleikin, fyri at finna felags grundvøllin millum føroysku flokkarnar á sjálvbjargnisleið.

Okkara mál er ein sjálvbjargniskós, sum hevur stuðul í fólkinum. Ein semja, sum ger tað møguligt at føra veruligin politikk aftur í Føroyum.

At rópa Føroyum fullveldi og taka einkarrætt

upp á sjálvbjargni í 6 ár, tað gav ongi úrslit. Fólkið bleiv gloymt og fólkið spjaddist. Fólkið skal savnast aftur. Vit hava møguleikan at

ganga eina nýggja politiska leið við trivnaðinum og tryggjeikanum hjá einstaka borgaranum í fremstu roð. Ein nýgg politisk leið, har sjálvbjargnispolitikkur veruliga fær eitt innihald. Ein leið, har sjálvbjargni eisini snýr seg um at fáa gerandisdagin hjá fólki at hanga saman.

Veruligt sjálvbjargni er, at vit kunnu siga »FØROYAR FYRI ØLL«!

VIÐMERKINGAR

240 kr at koyra um Leirvíks-fjørð ella 4.800 kr fyri ein 40 túra kubba um Leirvíksfjørð

William Smith

Sørvágur

Um sama mundið sum fast samband um Vestmanna-sund nú hevur verið í eitt ár, er fyrsta skotið latið av til fast sambandand um Leirvíksfjørð.

Fólk norðanfyr eru, eins og vit her Vesturi, vóru, í einari trancu í lotuni av offarakæti av, at nú er byrjað, og her vendst ikki aftur. 1. august 2006 so eru Klaksvíkingar og teirra fólk frí og kunnu kalla seg ein part av meginøkinum.

Men hvat so, hvat man tað fara at kosta at nýta henda tunnilin, jú tað er roynt, øll tølini finnast, nú skal eingin royndartið vera, og ongar kanningar gerast, tølini eru jú til, so tað er bert at fáa faktornar settar

upp, og ger so væl.

375 milliúnir kemur hetta bygningsverk at kosta; 205 milliúnir frá landinum.

Eftir eru 170 milliúnir, sum tá ið avtornar bliva til 215, ein meirkostnaður upp á umleið 45 milliúnir kann væntast, og skal hesin eisni gjaldast við bummgjald.

10 milliúnir til rakstur um árið, og ein avdrátt upp á 15 milliúnir tvs 25 milliúnir skulu inn um árið, gjøgnum bummgjadið, og er hetta sama tal, ið tunnils-stjórin, Dávur Reinert Hansen, segði seg meta, í úttalsli við Útvarp Føroyar, í samband við at fyrsta skotið var latið av í Leirvík hendan dagin..

Váгатunnilin skuldi hava um 17-18 milliúnir til rakstur og avdráttir um árið, gjøgnum bummgjald-ið fyri at svara hvørjum sitt.

Miðfyrisiting fyri fólkið

Javnaðarflokkurin hevur eina ætlan fyrí, hvussu miðfyrisitingin kann gerast betri og meira effektiv fyri bæði borgaran og starvsfólkið

Bergur P. Dam

Valevni Javnaðarfloksins í

Suðurstreymi

Í tíðindasending hjá útvarpinum hevði útvarpsmaður eina viðmerking um ætlanin ar hjá Javnaðarflokkinum fyri eini betri, meiri effektivari og smidligari miðfyrisiting. Hetta var ikki ein journalistisk frágreiðing um innihald og høvuðs- endamál í ætlanini, men heldur ein polemisk viðmerking um lønar- og setanarviðurskifti hjá aðalstjórnum.

Eftir útvarpssendingina hava fleiri fregnast eftir, hvat uppskot Javnaðarfloksins í veruleikanum snýr seg um.

Samanhangandi miðfyrisiting

Høvuðsendamálið við okkara ætlan er at betra miðfyrisitingina. Betri at gagnnýta ta orku og ta vitan, sum finst hjá mongu dugnaligu og ágrýtnu starvsfólkunum í miðfyrisitingini.

Vit vísa á, at tann ovurstóri útreiðsluvøkturin ið hevur verið seinastu 5, árin ikki í nóg stóran mun sæst aftur í betri tænastu, størri rættartrygd ella meira effektivari miðfyrisiting.

Ein av stóru trupulleikunum er at vit hava fingið 9 smá "landsstýri", har sam-

er framvegis tørvur á nógv størri játtanum. Flestu ráðini eru alt ov illa mann-að, tá tað snýr seg um t.d. lógar- og KT serfrøði. Men við at minka talið av ráðum verða einstøku ráðini betri før fyri at fremja tær upp-gávur teimum er álagt. Og á sama hátt fer ein betri samskipan millum ráðini at økja dygdina.

Hurðarnar upp

Fyri at gera samskifti við borgaran meira effektivt og smidligt, skjóta vit upp, at ein samskiftis- og kunningardiskur verður gjordur. Hesin skal kunna taka sær av fyrsta samskiftinum - veita vegleiðing og tryggja, at fyrispurningur ella mál fær røttu viðgerð.

Eisini skal hesin diskur vegleiða um kærumolugleikar, um ein borgari kennir seg órættvíst viðfarnan.

Endamálið er at røkka eini miðfyrising, sum ikki veksur so skjótt sum sam-felagsbúskapurin annars - á henda hátt fáa vit eina fyrisiting, sum í longdini verður lutfalsliga bílgari, samstundis sum hon verður betri og meira effektiv.

Tey 6 aðalráðini:

- Logmannsfyrisitingin* samskipar landsstýrissar-beiðið og umsitur uttan-landsmál.
- Við hesum verða uttan-landsmál aftur málsoki hjá løgmanni
- Figgjarmálaráð* umsitur vanlig figgjar- og peningamál umframst starvsfólkamál
- Innlendismálaráð* hevur ábyrgd av komm-

unumálum, lógarmálum, landsstovnum so sum strandferðslu og bygdar-leiðum, postverki, sam-skifti og umhvørvi. Undir innlendismálaráð-ið verða sostatt lagdir al-mennir stovnar, sum higartil hava verið umsitnir av vinnumálaráðnum, eins og umhvørvismál, ið hevur verið málsoki í oljumálaráðnum. Vaktar- og bjargingartænasta verður somuleiðis ábyrgdarøki í Innlendis-málaráðnum.

- Vinnumálaráð* umsitur alla kommersi-ella vinnu á sjógvi og landi, alivinnu, olju-vinnu, handverk og idn-að, landbúnað, orku o.s.fr. Higartil hevur vinnan á sjógvi - uttan alingin - verið umsitin í Fiski-málaráðnum, meðan vinnan á landið er um-sitit í Vinnumálaráðnum. Javnaðarflokkurin vil gera hesi bæði ráð til eitt, sum umsitir øll vinnu-mál.
- Almanna- og heilsu-má-laráð* umsitur almannalóggáv-una, almennastovuna, primeru heilsutænastuna, serforsorg, heimarøkt, sjúkrahúsverkið, apo-teksverkið.

Sostatt verða Almanna-málaráðið og Heilsu-málaráðið aftur lögð saman í eitt ráð.

- Mentamálaráð* umsitur kirkju, útbúgv-ing, gransking og menta-mál annars

Bráðfeingis hjálp til alivinnuna

Bjarki Mohr

Pantseting av aliloyvum er ein bráðfeingis hjálp til alivinnuna.

Leingi er tað, ið væl skal vera. Eftir drúgva tíð staðfesti ein dömur í Eystara landsrætti - gott ár ov seint - endiliga, at aliloyvir kunnu pantsetast.

Sjálvandi freistast man til at siga, hví skuldi eitt umsetiligt aliloyvi ikki kunna pantsetast, tá hugsa verður um, at hesi júst eru umsetilig, og at hart kroystu alifyrítøkun-um vænta figging til framhaldandi rakstur.

At føroyskar fyrítøkur - í hesum føri ein pen-ingastovnur - enn einafer-ð mátti figging til framhaldandi rakstur.

At føroyskar fyrítøkur - í hesum føri ein pen-ingastovnur - enn einafer-ð mátti figging til framhaldandi rakstur.

At føroyskar fyrítøkur - í hesum føri ein pen-ingastovnur - enn einafer-ð mátti figging til framhaldandi rakstur.

At føroyskar fyrítøkur - í hesum føri ein pen-ingastovnur - enn einafer-ð mátti figging til framhaldandi rakstur.

At føroyskar fyrítøkur - í hesum føri ein pen-ingastovnur - enn einafer-ð mátti figging til framhaldandi rakstur.

At loyvini kunnu pant-setast merkir ikki, at man frátekur mynduleikunum rættin til at meta um hvørt nýggi rakstrarharr-in/felagið er egna at reka vinnuna víðari. Hann skal í hesum føri bert tryggja sær, at nýggja felagið lýkur lógarinnar ásettú karmar.

Eitt stig rættá vegin.

Men hvussu koma vit víðari? Ein pantseting út-vegur ikki størri egin-figging, og tað er vága-fúsar peningur tørvur er á, skal alivinnan koma undan truplu tíðini hon er í. Alivinnan ber ikki á mál, um vit framhaldandi standa sum ryssa yvir deyðum fyli. Okkum tørvar verkligar loysnir og nýhugsan á økinum.

Ein tann størsti trupul-leikin hjá vinnuni er, at fyrítøkurnar ikki hava friðkir. Vitandi at Føroy-ar geografskt ikki gerast størri - og at fyrðirnir ikki økjast í vavi og tali - er neyðugt at vit politiskt fara inn og setur skyn-samar avmarkingar, so-leiðis at tær fyrítøkur í megna at héra undan, í framtíðini hava møgu-leika at leggja ein skyn-saman rakstur tilrættis.

Tað gerst bara, við einum væl umhugsaðum vinnu-politikki á økinum.

Hin avbjóðingin - at

okkum tørvar váðafúsan kapital innan alingina - vinna vit bert á, um vit hava dirvi at lata verju-støðuna falla, og - undir skipaðum vinnupolitisk-um viðurskiftum - loyva útlendskum áhuga-bólk-um at seta eginpening í alivinnuna. Vit hava møguleikan, at lata ali-vinnuna fara fyri gravar-bakka, ella at geva henni neyðuga blóðflutningin, ið kann medvirka til framhaldandi tilverurætt-in.

Alivinnan er **ikki** eitt **náttúruskapt** tilfeingi í eins og fiskurin í havin-um er tað - og tí hava vit møguleikan at stýra hesi vinnuni neyvt, um viljin er til staðar.

Vinnupolitiskar av-markingar handfara vit, við at leggja treytir á brúksrættin, umfram at vit seta krøv til útlendsk-ar íleggjarir, at hesir skulu stovnstetast í Føroy-um - og rinda skatt í Føroy-um - soleiðis at Føroya Landstýri megnar at hava tamarhald á støðuni.

Sum politiskur mynd-ugleiki mugu vit seta okkum tað mál, at vit megna at hugsa um heildina í samfelagnum. Alivinnan er ein - lut-falsliga - stórur partur av heildini. Vit mugu hyggja longur enn til nærmasta einstaklingin, soleiðis at vit ikki vakna ein kaldan februar morgun, og gerast varug við, at vit standa fyri frium falli.

Tað er - hóast alt - bet-ur at eiga eitt sindur av nógvum, enn nógv av ongum.